

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยอาศัยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมคาราโอเกะและการสร้างการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของวัยรุ่นที่เกิดขึ้นจากกิจกรรม ซึ่งมีวิธีการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก อันเป็นวิธีในการหาคำตอบของการวิจัยในครั้งนี้ ในส่วนของระเบียบวิธีวิจัย แบ่งเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ลักษณะของระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ
2. การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง
3. การเก็บข้อมูลภาคสนาม
4. การจำแนกข้อมูล
5. การนำเสนอข้อมูล
6. การวิเคราะห์และตีความข้อมูล

รายละเอียดของขั้นตอนในการหาคำตอบในงานวิจัยครั้งนี้มีดังต่อไปนี้

ลักษณะของระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Method)

ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ หมายถึงการวิจัยเรื่องราวเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางสังคม ด้วยการพิจารณาจากความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสภาพสังคมนั้น เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปรากฏการณ์กับสภาพแวดล้อมนั้น ซึ่งมักจะเป็นการวิจัยข้อมูลพวกความรู้สึก นึกคิด ความหมาย ค่านิยม หรือ อุดมการณ์ของบุคคล ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยอัตลักษณ์ และลักษณะพฤติกรรมการใช้สื่อของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลซึ่งผู้วิจัยได้อาศัยการเก็บข้อมูลจากสถานที่และเหตุการณ์จริง

สุภางค์ จันทรวณิช (2539) กล่าวถึงลักษณะของระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพที่เหมาะสมในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ลักษณะดังนี้

1. เป็นการวิจัยปรากฏการณ์ในสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในความหมายของปรากฏการณ์จึงวิจัยปรากฏการณ์ในสภาพแวดล้อมตามความเป็นจริง มักมีการวิจัยสนาม ในวิธีการวิจัยคุณภาพจะไม่มีกรอบควบคุมและทดลองในห้องปฏิบัติการ เพราะทำให้ผู้วิจัยไม่เห็นปรากฏการณ์ในบริบททางสังคม และวัฒนธรรม

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยอาศัยวิธีเก็บข้อมูลด้วยการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมในกิจกรรมคาราโอเกะที่กลุ่มกระทำและการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลในสภาพที่เกิดขึ้นจริงเนื่องจากการหาคำตอบในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์นั้นเป็นการศึกษาความคิดและทัศนคติของผู้ให้ข้อมูล ประกอบกับการศึกษาเรื่องพฤติกรรมนั้น การสังเกตการณ์จะเป็นวิธีในการหาคำตอบได้ละเอียดกว่าวิธีการหาคำตอบแบบอื่นๆ

2. คำนึงถึงความเป็นมนุษย์ของผู้ถูกวิจัย

ด้วยเหตุที่การวิจัยปรากฏการณ์สังคมเป็นการวิจัยมนุษย์ นักวิจัยเชิงคุณภาพจึงให้ความสำคัญและเคารพผู้ถูกวิจัยในฐานะที่เป็นเพื่อนมนุษย์ จากการทำนักวิจัยเชิงคุณภาพจะเข้าไปสัมผัสกับคนเหล่านั้น สร้างความสนิทสนมและความไว้น้ำใจ พยายามทำความเข้าใจคนเหล่านั้น จนเกิดความสนิทสนม ความไว้น้ำใจ ผู้วิจัยไม่ควรนำข้อมูลของผู้ถูกวิจัยไปใช้ในทางที่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถูกวิจัย

3. การใช้การพรรณนาและการวิเคราะห์แบบอุปนัย

ในการวิจัยชุมชนหรือการวิจัยเฉพาะกรณี เพื่อให้ได้ภาพรวมในขั้นแรกผู้วิจัยจะให้รายละเอียดเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของชุมชนหรือกรณีวิจัยในลักษณะของการพรรณนา ส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ สภาพลมฟ้าอากาศ แบบแผนการดำเนินชีวิตในด้านต่างๆ ข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้ผู้อ่านงานที่วิจัยเกิดความเข้าใจปรากฏการณ์และอาจตรวจสอบข้อมูลได้ด้วย ส่วนในการวิเคราะห์ผู้วิจัยจะใช้วิธีการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัยเป็นการวิเคราะห์ที่สำคัญ ได้แก่การนำข้อมูลเชิงรูปธรรมย่อยๆ มาสรุปเป็นข้อมูลเชิงนามธรรม

4. เน้นปัจเจก หรือ ตัวแปรด้านความรู้สึกนึกคิด จิตใจ ความหมาย

ผู้วิจัยเชิงคุณภาพจะเน้นความสำคัญของตัวแปรด้านจิตใจ ความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนความหมายต่างๆ ที่มนุษย์กำหนดขึ้น โดยเชื่อว่าสิ่งเหล่านี้คือสิ่งที่อยู่เบื้องหลังพฤติกรรมมนุษย์ และเป็นตัวกำหนดให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมออกมา จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจนจึงจะอธิบายปรากฏการณ์ได้

ดังนั้น ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพจึงเหมาะสมกับการวิจัยครั้งนี้มากที่สุด เนื่องจากเป็นการวิจัยกลุ่มวัยรุ่นและพฤติกรรมการใช้คาราโอเกะจากสภาพแวดล้อม เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง เพื่อทราบถึงบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของวัยรุ่นนั้น นอกจากนี้ ผู้วิจัยอาศัยวิธีการตีความ

สร้างข้อสรุป แบบอุปนัยในการวิเคราะห์และใช้ข้อสรุปจากการวิจัยครั้งนี้เป็นส่วนช่วยในการอธิบาย เหตุการณ์และปรากฏการณ์อื่นที่มีลักษณะคล้ายกันนี้ในสังคมด้วย

ในส่วนต่อไปจะอธิบายถึง การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีลักษณะดังนี้

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้ตัวบุคคลหรือผู้ให้ข้อมูลเป็นแหล่งสำคัญในการสรรหาบุคคล หรือ กลุ่มบุคคล ที่สามารถให้ข้อมูลที่ต้องการ ยังทำหน้าที่เป็นผู้ที่ชี้แนะผู้วิจัยไปยังบุคคลอื่น ๆ ต่อไปหรือที่เรียกว่า "วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสโนว์บอลเทคนิค (Snowball Technique)" ข้อดีประการหนึ่งที่ทำให้ผู้วิจัยเลือกการใช้ วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบนี้ก็คือ ผลที่ได้รับในทางบวกจากการแนะนำ ทำให้เข้าถึงกลุ่มที่ต้องการวิจัยได้ง่ายและสะดวกต่อการวิจัยด้วยวิธีการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม อันจะทำให้ผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลได้แม่นยำกว่าการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่มหรือวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอื่นๆ

ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยซึ่งเป็นผู้ใช้สื่อคาราโอเกะ ผู้วิจัยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างจากวิธีให้ผู้ให้ข้อมูลหลักเสนอชื่อผู้ที่จะให้ข้อมูลและใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างต่อไปเป็นทอดๆ จากการสอบถามถึงลักษณะกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะตามที่ต้องการวิจัยและให้ผู้เสนอข้อมูลแนะนำผู้วิจัยให้รู้จักกับกลุ่มที่ต้องการวิจัย เพื่อเป็นการลดความรู้สึกที่ไม่คุ้นเคย ความอาย และเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดี เพื่อเป็นประโยชน์ในการเก็บข้อมูลขั้นต่อไปได้อย่างราบรื่น (Lindlof, 1995) อนึ่ง ผู้วิจัยอาศัยการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากผู้ให้ข้อมูลหลายคนเพื่อให้เกิดความหลากหลายเพื่อเป็นการลดลักษณะอคติ ที่อาจเกิดขึ้นได้จากตัวผู้ให้ข้อมูล

จากวิธีดังกล่าว ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ จำนวน 3 กลุ่ม จำนวนผู้ให้ข้อมูล 16 คน

- เป็นวัยรุ่นที่มีอายุ 18-25 ปีทั้งเพศชายและหญิง
- มีกลุ่มทางสังคมขนาดเล็ก (Small group) ที่มีการปฏิสัมพันธ์กันอยู่เสมอ
- มีการใช้สื่อคาราโอเกะภายในกลุ่มสม่ำเสมอ

จากนั้นจึงทำการวิจัยกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยวิธีการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมนั้นใช้เพื่อเก็บข้อมูลพฤติกรรม การใช้สื่อคาราโอเกะอย่างต่อเนื่อง กลุ่มละ 3 ครั้งจากกลุ่มผู้สื่อคาราโอเกะที่ผู้วิจัยเลือกมาแล้ว

แล้ว จำนวน 3 กลุ่ม ร่วมกับการเก็บข้อมูลโดยอาศัยการเก็บข้อมูลจากสถานที่ต่างๆที่กลุ่มที่วิจัยเป็นผู้เลือกและใช้เป็นที่รวมกลุ่มกันอยู่ นอกจากการสังเกตแล้วผู้วิจัยยังใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้มีส่วนร่วมในกระบวนการคาราโอเกะแบบกระตือรือร้น หรือ Active Participants โดยพิจารณาจากข้อมูลทางประชากรศาสตร์และพฤติกรรมตลอดจนวิธีการใช้คาราโอเกะในแบบที่เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมของเขา

ในส่วนต่อไปจะกล่าวถึงวิธีเก็บข้อมูลภาคสนาม ซึ่งประกอบด้วย การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

การเก็บข้อมูลภาคสนาม

ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยใช้วิธีดังต่อไปนี้

1. การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม
2. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

รายละเอียดของวิธีการเก็บข้อมูลทั้ง 2 วิธีมีดังนี้

1. การสังเกต (Observation Technique)

การสังเกตการณ์ในการวิจัยครั้งนี้กระทำโดยการเข้าร่วมในกิจกรรมคาราโอเกะของกลุ่มตัวอย่างที่วิจัยในสถานบริการคาราโอเกะที่เขาใช้จริงๆ ด้วยการเข้าร่วมสังเกตการณ์ที่ละกลุ่มอย่างต่อเนื่องกัน กลุ่มละ 3 ครั้ง จากนั้นเก็บข้อมูลเพิ่มเติมโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ในแต่ละประเด็นที่ต้องการจากผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 16 คน ลักษณะของการสังเกตครั้งนี้เป็นการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมมีลักษณะดังนี้

การสังเกตการณ์ แบบมีส่วนร่วม (Participant Observation)

ในส่วนของการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยแบ่งเป็น

1. ลักษณะของการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม
2. ขั้นตอนในการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม

การสังเกต คือ การเฝ้าดูสิ่งที่เกิดขึ้นหรือ ปรากฏขึ้นอย่างเอาใจใส่ และ กำหนดไว้อย่างมีระเบียบวิธี เพื่อใช้ในการวิเคราะห์หรือหาความสัมพันธ์ของสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นกับสิ่งอื่น ซึ่ง

สามารถใช้เป็นวิธีเก็บข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของกลุ่มที่ต้องการวิจัยทำให้ได้รู้ได้เห็นลักษณะที่แสดงออกมาตามธรรมชาติ และได้ข้อมูลตรงตามสภาพความเป็นจริง

การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมนี้เป็นวิธีการวิจัยแบบหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะตัวตนของผู้สัมภาษณ์ ความสำเร็จของการวิจัยแบบนี้อาศัยความสามารถในการใช้ และการบรรยายลักษณะความรู้สึก และ รายละเอียดต่างๆที่ผู้วิจัยมีต่อบุคคลอื่นๆ (Gans,1982)

จุดเด่นของการสังเกตก็คือทำให้เก็บข้อมูลพฤติกรรมที่แสดงออกมาได้อย่างเป็นธรรมชาติ ให้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริง ซึ่งจัดเป็นข้อมูลระดับปฐมภูมิ มีความน่าเชื่อถือได้มาก การสังเกตแบ่งประเภทได้เป็นการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมซึ่งผู้วิจัยใช้การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมในการวิจัยครั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความคุ้นเคยกับกลุ่มตัวอย่าง อีกทั้งเพื่อเป็นการทำความเข้าใจถึงพฤติกรรมต่างๆของกลุ่มตัวอย่างเพื่อตีความได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

1. ลักษณะของการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม

ในการวิจัยครั้งนี้อาศัยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม วิธีนี้มีลักษณะเด่นคือ เป็นการสังเกตแบบเข้าไปใช้ชีวิตร่วมกับกลุ่มคนที่ต้องการวิจัย มีการร่วมทำกิจกรรมร่วมกัน และพยายามทำให้คนในกลุ่มเกิดการยอมรับว่าผู้สังเกตมีสถานภาพบทบาทเช่นเดียวกันจนเกิดความเข้าใจมุมมอง ความรู้สึกนึกคิด และความหมายที่คนเหล่านั้นให้ต่อประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการจะวิจัย

การวิจัยลักษณะนี้ผู้วิจัยพยายามทำตัวเป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกในกลุ่มโดยมีการปรับเปลี่ยนบทบาทให้สอดคล้องกลมกลืนกับลักษณะของสังคมที่ต้องการวิจัยและเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นในกลุ่มนั้นๆ โดยที่ผู้วิจัยจะได้วิจัยถึงปัจจัยต่างๆเช่นการตีความ การให้ความหมาย อารมณ์ต่างๆของสมาชิกในกลุ่มนั้น

การสังเกตการณ์โดยที่ผู้วิจัยเข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มตัวอย่าง ผู้สังเกตการณ์จำเป็นต้องมีประสบการณ์ ต้องเข้าใจค่านิยม การดำเนินชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ของชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและจำเป็นต้องได้รับการยอมรับจากกลุ่มตัวอย่างที่เข้าไปเก็บข้อมูลด้วย เป็นวิธีการเบื้องต้นในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับปรากฏการณ์หรือพฤติกรรมของบุคคล

2. ขั้นตอนในการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม

ขั้นตอนในการปฏิบัติ การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมประกอบด้วย สามกระบวนการ คือ การสังเกต การซักถาม และการจดบันทึก (สุภาวงศ์, 2539) คือ นอกเหนือจากการเฝ้าสังเกตการณ์แล้ว ผู้วิจัยอาจซักถามประเด็นบางอย่างที่ไม่อาจเข้าใจได้จากการสังเกต โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความหมายหรือสัญลักษณ์ การซักถามก็คือ การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการนั่นเอง หลังจากนั้นจึงทำการจดบันทึกข้อมูล

นอกเหนือจากผู้วิจัยจะมีจุดมุ่งหมายไว้ในใจว่าต้องการจะวิจัยอะไร กลุ่มใด ด้วยวิธีการอย่างไร จึงจะเหมาะสมแล้วนั้น ผู้วิจัยควรสร้างขอบเขต กรอบของการสังเกตเพื่อให้เกิดการสังเกตอย่างมีระบบอีกด้วย การวิจัยของสุภาวงศ์ (2539) ได้ใช้หลักการของ Lofland, J. ซึ่งวิจัยในเรื่อง Analyzing Social Setting (1971) เป็นกรอบวิธีในการสังเกต โดยแบ่งประเด็นที่ใช้ในการสังเกตด้วยการจัดแบ่งประเภทของปรากฏการณ์ทางสังคมออกเป็น 6 ประเภท ซึ่งผู้วิจัยจะนำมาใช้ในการสังเกตพฤติกรรมการใช้สื่อคาราโอเกะในครั้งนี้ ซึ่งประกอบด้วย

1. การกระทำ
2. แบบแผนการกระทำ
3. ความหมาย
4. ลักษณะของความสัมพันธ์
5. การมีส่วนร่วมในชุมชน
6. สภาพสังคม

จากประเด็นต่างๆ ที่กล่าวมานี้ผู้วิจัยเห็นว่าลักษณะบางประการมีส่วนคาบเกี่ยวกัน และกระทำการแบ่งแยกได้ยากในการสังเกตพฤติกรรมคาราโอเกะที่เกิดขึ้นจริง ผู้วิจัยจึงรวมประเด็นบางประการไว้ด้วยกัน ได้แก่ การกระทำร่วมกับแบบแผนการกระทำ เนื่องจากการสังเกตพฤติกรรมคาราโอเกะเป็นการสังเกตในช่วงสั้น ๆ และเป็น การสังเกตจากกิจกรรมเพียงกิจกรรมเดียว ลักษณะแบบแผนการกระทำจึงไม่เห็นเด่นชัดนัก

นอกจากนี้ในส่วนของลักษณะของความสัมพันธ์ ผู้วิจัยได้ใช้การสัมภาษณ์ประกอบเพื่อให้เห็นเด่นชัดยิ่งขึ้น เนื่องจากการสังเกตเพียงอย่างเดียวนั้นไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นนี้ได้ทั้งหมดและมีความถูกต้องเท่ากับมีการสัมภาษณ์ร่วมด้วย

ประเด็นที่ใช้ในการสังเกต

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ประเด็นที่ใช้ในการสังเกตทั้ง 6 ประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

1. การกระทำ

การกระทำ คือ พฤติกรรมต่างๆของคนที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่วิจัยในการวิจัยครั้งนี้หมายถึงกิจกรรมทั้งหมดที่ปัจเจกบุคคลกระทำ นับตั้งแต่ การปรากฏตัวของเขาต่อเนื่องไปในสายตาของผู้สังเกต ประกอบด้วย การกระทำ เหตุการณ์ และสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตลอดเวลาที่สังเกต อันมีความเกี่ยวข้องกับการมีปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์ การสื่อสารระหว่างบุคคล และการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น คาราโอเกะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งพฤติกรรม และการกระทำ ของวัยรุ่นในกลุ่มที่ต้องการวิจัย ดังนี้

1. ขั้นตอนก่อนการใช้สื่อคาราโอเกะ (Pre Karaoke) คือการเก็บข้อมูลในส่วนของพฤติกรรมต่างๆที่ก่อให้เกิด และมีผลผลักดันให้เกิดการมาใช้คาราโอเกะ ได้แก่ การนัดหมาย มูลเหตุจูงใจในการมาคาราโอเกะ และโอกาสต่างๆ พฤติกรรมทางเลือก การตัดสินใจร่วมเข้ากลุ่ม เหตุผลในการเลือกสถานที่ ลักษณะของกลุ่ม สาเหตุและโอกาสในการมาคาราโอเกะในแต่ละครั้ง เช่น งานปาร์ตี้ส่วนตัว เนื่องในโอกาสสำคัญๆเช่นวันปีใหม่ การพบปะสังสรรค์ประจำเดือน หรือเป็นการรวมกลุ่มเฉยๆตามปกติ

ขั้นตอนนี้เก็บข้อมูลได้จากการพูดคุย และการสัมภาษณ์

2. ขั้นตอนขณะใช้สื่อคาราโอเกะ (During Karaoke) คือการเก็บข้อมูลพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายหลังการนัดหมาย เมื่อตกลงสถานที่ได้เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะพิจารณาพฤติกรรมทั้งหมดที่เกิดขึ้นในสถานบริการคาราโอเกะโดยใช้การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม เพื่อหาลักษณะดังนี้

- พฤติกรรมทางเลือก ได้แก่ การเลือก ที่นั่ง (ห้องเดี่ยว ห้องรวม ตลอดจนตำแหน่งที่นั่งในโต๊ะ เลือกเครื่องดื่ม และ อาหาร การเลือกเพลง (ประเภทของเพลง ได้แก่ เพลงสากล เพลงลูกทุ่ง เพลงไทย)
- พฤติกรรม การแสดงออก ตลอดจนการมีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มอื่นๆ
- การสนทนา หัวข้อในการสนทนา
- เพลงที่ร้อง ลักษณะเนื้อหา ประเภทและความสามารถในการร้องเพลง ดูพฤติกรรมในการเลือกเพลงและการร้องเพลง ประเภทของเพลงที่ใช้ เช่น เพลงไทย เพลงสากล เพลงเพื่อชีวิต เพลงลูกทุ่ง

3. ขั้นตอนภายหลังจากการใช้สื่อคาราโอเกะ (Post Karaoke) คือ การเก็บข้อมูลพฤติกรรมภาย หลังจบการใช้สื่อคาราโอเกะซึ่งประกอบด้วย การสังเกตพฤติกรรมต่างๆ ที่กลุ่มวิจัยรุ่นกระทำเมื่อบ จบกิจกรรมภายหลังจากคาราโอเกะแล้ว ทำให้ทราบถึงลักษณะความสัมพันธ์ของกลุ่มเพิ่มเติม เช่น พฤติกรรมการช่วยเหลือกันในกลุ่ม การใช้เวลาว่างแบบอื่นๆ ของกลุ่ม รวมทั้งเพื่อทราบถึง ความรู้สึกซึ่งได้จากบทสนทนาที่เกิดขึ้นเมื่อออกจากสถานบริการคาราโอเกะนั้นแล้ว ขั้นตอนนี้ ประกอบด้วย การสังเกตดังนี้

- ลักษณะของความพึงพอใจที่ได้รับ มีหรือไม่ มากน้อยแค่ไหน
- ลักษณะความสัมพันธ์อื่นๆ เช่น การพึ่งพาอาศัยกันในกลุ่ม
- มีกิจกรรมอื่นๆ ที่เกิดขึ้นหลังจากการมารวมตัวคาราโอเกะอีกหรือไม่

2. แบบแผนการกระทำ (Activities)

แบบแผนการกระทำคือ การกระทำ หรือพฤติกรรมต่างๆ ที่เป็นกระบวนการมีขั้นตอน และ มีลักษณะต่อเนื่องเป็นแบบแผน การสังเกตถึงแบบแผนการกระทำเหล่านี้ชี้ให้เห็นถึงสถาน ภาพ บทบาท และหน้าที่ของสมาชิกในชุมชนได้ ในการวิจัยครั้งนี้จะแบ่งลักษณะของแบบแผน การกระทำที่เกิดขึ้นในกิจกรรมคาราโอเกะออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. บริเวณที่เกิดการแสดง ได้แก่บริเวณที่ระบบเครื่องคาราโอเกะและอุปกรณ์สำคัญที่ใช้ในการ คาราโอเกะนั้นวางอยู่ เช่น ไมโครโฟน เครื่องเล่นวีดีโอและโทรทัศน์ ซึ่งเป็นบริเวณที่มีการร้อง คาราโอเกะเกิดขึ้นแบบทางการ โดยผ่านไมโครโฟน ลักษณะการจัดวางของบริเวณที่เกิดการ แสดงนั้นมีความหลากหลาย แตกต่างกันไปตามลักษณะสถานที่ของสถานบริการคาราโอเกะ บางแห่งจะมีเวทีขนาดเล็กอยู่ด้านหน้าของเก้าอี้และโต๊ะ ซึ่งทุกตัวหันมาทางเวที โดยมีจอภาพ เล็กๆ ตั้งอยู่หน้าผู้ร้องซึ่งจะนั่งบนเก้าอี้ตัวสูง หรือยืนร้องไปจนถึงร้านคาราโอเกะแบบห้องเล็กๆ ซึ่ง ผู้ร้องไม่ต้องลุกขึ้นมาร้องข้างหน้า แต่อาศัยไมโครโฟนไร้สายหรือที่เรียกในภาษาพูดว่าไมค์ลอยก็ นับว่าบริเวณที่ผู้ร้องนั่งอยู่นั้นเป็นบริเวณที่เกิดการแสดงเหมือนกัน
2. บริเวณของผู้ชม ได้แก่ส่วนที่เหลือจากบริเวณที่เกิดการแสดงทั้งหมดซึ่งเป็นบริเวณที่ผู้ร่วม แสดงทั้งหมดนั้นอยู่ร่วมกัน เพื่อนั่งดู การแสดงที่กำลังเกิดหรือ การร้องคาราโอเกะ ในฐานะที่ผู้ ที่เหลือนี้เป็นผู้ชมซึ่งอาจมีความแตกต่าง และมีความหลากหลายไปในแต่ละที่ เช่น อาจเป็นโซฟา ใน ห้องคาราโอเกะส่วนตัว โต๊ะอาหารในร้านข้าวต้ม เก้าอี้ในไนท์คลับ

อย่างไรก็ตามลักษณะการแบ่งแยกของทั้งแบบแผนการกระทำ 2 แบบนี้ไม่จำเป็นว่าจะ ถูกกำหนดเด่นชัดในความเป็นจริง ผู้วิจัยต้องการแบ่งลักษณะของแบบแผนการกระทำออกเป็น

2 แบบดังกล่าวเพื่อให้ง่ายต่อการสังเกตและเก็บข้อมูลใช้ในการสังเกต ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว ลักษณะการกระทำและบทบาทของผู้กระทำผู้แสดงทั้งสองบทบาทจะมีการเคลื่อนที่สลับไปมาระหว่าง 2 ส่วนนี้เสมอ จากการเป็นผู้แสดง ไปเป็นผู้ฟัง ในขณะเดียวกันผู้ฟังคนอื่นก็เปลี่ยนมาเป็นผู้แสดงแทน ผู้วิจัยเห็นว่าลักษณะดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่ทำให้คาราโอเกะนั้นแตกต่างจากลักษณะการใช้สื่อแบบอื่นๆ เช่น การฟังเพลง ชมภาพยนตร์ โดยในกิจกรรมคาราโอเกะนั้นมีโอกาที่ผู้ร่วมกิจกรรมจะเป็นทั้งผู้แสดง และผู้ฟังนั่นคือผู้แสดงในแต่ละครั้งก็มาจากผู้ชมนั่นเอง

3. ความหมาย (Meanings)

ความหมายคือการให้ความหมายแก่การกระทำทั้งหมดทั้ง 2 ข้อที่กล่าวมาแล้วคือ จากการกระทำและแบบแผนการกระทำที่เกิดขึ้น สมาชิกในกลุ่มคาราโอเกะนั้น มองตัวเองและเหตุการณ์ต่างๆในฐานะที่เขาเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมนั้นอย่างไร ตลอดจนการกระทำที่เกิดขึ้นของบุคคลนั้นเป็นไปตามแบบแผน หรือบรรทัดฐานในกลุ่มทางสังคมนั้นหรือไม่เป็นไปตามนั้น

ประเด็นการสังเกตนี้สามารถบ่งบอกได้ว่า บุคคลนั้นมีความเชื่อมีโลกทัศน์ ทศนคติเกี่ยวกับสภาพของสังคมและวัฒนธรรมที่เขาสังกัดอยู่อย่างไร โดยที่ในการสังเกตประเด็นนี้ผู้วิจัยจำเป็นต้องสังเกตถึงลักษณะข้อปฏิบัติและข้อห้ามต่างๆในกิจกรรมคาราโอเกะนั้นๆก่อนจึงจะทราบได้ว่าบุคคลนั้นมีการให้ความหมายจากพฤติกรรมและแบบแผนการกระทำของเขาว่าอย่างไร โดยกฎระเบียบที่พึงปฏิบัตินั้นอาจไม่ใช่กฎเกณฑ์ที่แน่นอนตายตัวไปสำหรับทุกที่แต่เป็นสิ่งที่ต้องมีในกิจกรรมคาราโอเกะทุกแห่ง เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติ บ่งชี้ให้เห็นว่าอะไรเป็นสิ่งที่ควรกระทำและอะไรเป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำในกิจกรรมคาราโอเกะ

Rex Shelly (1993) เสนอแนววิธีปฏิบัติตัวในบาร์ญี่ปุ่นที่มีการร้องคาราโอเกะ แก่ชาวตะวันตกว่า “บาร์คาราโอเกะของญี่ปุ่นนั้นอาจเป็นสิ่งที่สนุกสนานหรือเป็นสิ่งที่น่าอัศจรรย์อย่างร้ายกาจได้ในขณะเดียวกัน เมื่อไมโครโฟนถูกส่งมาที่โต๊ะคนที่อยู่ในโต๊ะก็ต้องทำหน้าที่ของตนอย่าพยายามแก้ตัวว่าร้องเพลงญี่ปุ่นไม่ได้ สถานที่เหล่านี้มีเพลงภาษาอังกฤษง่ายๆ ยอดนิยมอยู่ในรายการเสมอ เช่น เพลง My Way พยายามร้องให้ดีที่สุดเพราะคุณปฏิเสธ ไม่ได้”

ในตัวอย่างในประเทศไทยนั้นจากการสังเกตเบื้องต้นของผู้วิจัยในสังคมไทยเรายังมีข้อห้าม และ ข้อปฏิบัติในวงคาราโอเกะอีกมากมาย เช่น แต่ละคนต้องไม่ร้องเพลงติดกันเกิน 2 เพลงในแต่ละช่วง ไม่ร้องเพลงซ้ำ กับผู้อื่นที่เคยร้องก่อนนี้ ฯลฯ แม้ว่าจะไม่ใช่กฎเกณฑ์ข้อ

บังคับตายตัวแต่ก็เป็นหลักสำคัญในการปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่ออยู่ในสถานบริการคาราโอเกะแบบที่ต้องนั่งรวมกับผู้อื่น เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นตามมาภายหลัง ดังจะเห็นได้จากหน้าหนังสือพิมพ์ที่เคยมีข่าวยิงกันตายเพราะแย่งร้องเพลงในสถานบริการคาราโอเกะ

โดยสรุปก็คือ การสังเกตในประเด็นการใช้ความหมายนี้ เป็นการให้ความสำคัญต่อการให้ความหมายแก่การกระทำ และแบบแผนการกระทำนี้ ซึ่งนอกจาก 2 ลักษณะนี้แล้วผู้วิจัยต้องทำความเข้าใจกับกฎระเบียบต่างๆรวมทั้งข้อห้ามและข้อปฏิบัติหรือบริบทต่างๆที่มีความเกี่ยวข้องกับสภาพสังคมที่ต้องการวิจัย เนื่องจากแต่ละส่วนนั้นเป็นเครื่องสะท้อนให้เห็นลักษณะพื้นฐานของกลุ่มคนที่สร้างและใช้ความหมายเหล่านี้ ยังเป็นการสะท้อนให้เห็นลักษณะสไตล์ของกลุ่มคนแต่ละกลุ่มออกมาด้วย

ความสำคัญของการวิจัยความหมายของผู้ใช้คาราโอเกะนั้นช่วยในการตอบคำถามที่ว่า ผู้ใช้คาราโอเกะนั้นสามารถสร้างรักษาและเปลี่ยนแปลงลักษณะความเป็นจริงทางสังคมในกิจกรรมคาราโอเกะได้อย่างไร โดยดูจากบทบาทของผู้ใช้สื่อว่าถูกมองในแง่ใด ตามที่ Fiske (1987) ได้ใช้แนวคิด Polysemy ในการชี้แนะว่าผู้รับสารสร้างความหมายทางสังคม ที่เฉพาะเจาะจงกับตัวผู้รับสารเองด้วย นั่นคือ ผู้ใช้คาราโอเกะไม่ได้อยู่ในฐานะที่เป็นผู้รับเอาสาร (เพลงคาราโอเกะ) ที่ตนที่ผ่านการเลือกมาแล้วเท่านั้น แต่ยังเป็นผู้ผลิต ปรับปรุงลักษณะผลผลิตให้เข้ากับตัวเองและวัฒนธรรมของตน ด้วย 2 วิธี คือ (1) เป็นผู้วางแผนให้เกิดการคาราโอเกะขึ้นซึ่งตัวเองอยู่ใน 2 บทบาททั้งผู้แสดงและผู้ชม และ (2) จากในกิจกรรมคาราโอเกะที่ผู้มาร่วมนั้นสร้างบทบาทของตน องค์ประกอบต่างๆ เช่น เลือกสถานที่ เลือกเพลงรูปแบบ (version) ต่างๆ กฎระเบียบในหมู่ผู้ร้องขึ้นเฉพาะในที่นั้นๆ เช่น การห้ามเอาภรรยา มาด้วย เพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะภายในกลุ่มของเขาเอง เช่น การเปลี่ยนเนื้อร้องบางท่อนหรือ ใช้เพลงบางเพลงเพื่อเหตุผลเฉพาะตัว เช่น ล้อเลียนภรรยาตน หรือเจ้านายของตนในทางอ้อม

การหาความหมายจากลักษณะโครงสร้างและการกระทำ ตลอดจนแบบแผนการกระทำ ในกิจกรรมคาราโอเกะนั้น Stanley Fish (1980) กล่าวถึงลักษณะการหาความหมายจากลักษณะของการกระทำที่เกิดขึ้นในการวิจัยชุมชนต่างๆถึงบทบาทของผู้กระทำซึ่งแสดงออกมาในการสร้างความหมายว่า “หากความหมายนั้นถูกฝังอยู่บทอ่านความรับผิดชอบของผู้อ่านก็จำกัดอยู่ตรงที่การหาเอาสิ่งนั้นออกมาให้ได้ ถ้าความหมายถูกพัฒนาและพัฒนาไปในทิศทางที่มีความสัมพันธ์กับความคาดหวัง การวางแผน ข้อสรุป และการตัดสินใจของผู้อ่าน นั่นคือ สิ่งที่

ได้รับจากการอ่านนั้นเป็นสิ่งที่ผู้อ่านได้รับโดยการมองผ่านกรอบอ้างอิงของตน โดยการอ้างอิงนั้นผู้อ่านซึ่งมีกรอบอ้างอิงที่แตกต่างกันไปซึ่งทำให้เกิดความหมายต่างกันไป แม้ว่ามาจากเนื้อหาเดียวกัน"

4. ลักษณะของความสัมพันธ์

ลักษณะของความสัมพันธ์เป็นประเด็นที่สำคัญมากในการสังเกต ในการที่ผู้วิจัยจะทำความเข้าใจต่อโครงสร้างทางสังคมที่ต้องการวิจัยนั้นต้องเกิดจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของบุคคลในสังคมที่วิจัยนั้นเสียก่อน ทั้งด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและระหว่างกลุ่ม ซึ่งอาจมีทั้งความสัมพันธ์ที่ราบรื่นหรือความสัมพันธ์ที่ขัดแย้ง ลักษณะการรวมกลุ่ม การพึ่งพาอาศัยกัน และ ลักษณะของอัตลักษณ์กลุ่ม

ในการวิจัยอัตลักษณ์ของวัยรุ่นและการใช้สื่อคาราโอเกะก็เช่นเดียวกัน การทำความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มนั้นจะทำให้ผู้วิจัยตีความและมองอัตลักษณ์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

5. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมคือการที่บุคคลยอมให้ความร่วมมือและยอมเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างทางสังคมในการทำกิจกรรมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสังคมนั้นๆร่วมกันหมายความว่าเขาได้ยอมรับที่จะเป็นส่วนหนึ่งของสังคมนั้นแล้ว ไม่ว่าจะเต็มใจหรือไม่ก็ตาม

ในกิจกรรมคาราโอเกะก็เช่นเดียวกัน ลักษณะของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมคาราโอเกะของสมาชิกในกลุ่มนั้นมีทั้งผู้ที่ร่วมมือในการร้องการแสดงอย่างเต็มที่ตลอดเวลา (Active Participants) และสมาชิกแบบที่เข้าไปนั่งฟังเฉยๆเงียบๆไม่ได้ร้องเพลง โดยจะอยู่ในฐานะของผู้ฟังตลอดเวลา (Passive Participants) ตั้งแต่เริ่มต้นกิจกรรมคาราโอเกะจนจบกิจกรรม ซึ่งบุคคลพวกนี้ไม่ใช่ผู้ที่ขาดความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมคาราโอเกะ แต่พวกเขาอาจจะร่วมในกิจกรรมอื่นในสถานบริการคาราโอเกะนั้นนอกเหนือจากการร้องเพลง เช่น มีส่วนร่วมในการสนทนา การเลือกเพลงของผู้อื่น การได้มีส่วนร่วมดื่ม กิน กับสมาชิกในกลุ่มคนอื่นๆ และ

กิจกรรมคาราโอเกะของกลุ่มแม้ว่าจะไม่ได้ร้องเพลงเลยก็ตาม จึงเป็นประเด็นที่น่าสังเกตถึงสาเหตุของการกระทำดังกล่าวว่า เหตุใดสมาชิกในกลุ่มบางคนจึงรู้สึกถึงการมีส่วนร่วมกับสมาชิกในกลุ่มคนอื่นๆ ได้จากการนั่งดูเพียงอย่างเดียว

6. สภาพสังคม (setting)

สภาพสังคมคือสภาพของสนามวิจัยที่ผู้วิจัยเข้าไปวิจัยเก็บข้อมูลซึ่งมีความหมายครอบคลุมไปถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่กล่าวไปแล้วที่เกิดขึ้นที่นั่น ทั้งสถานที่ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล วัฒนธรรม ความเชื่อ วิถีชีวิต การทำมาหากิน การควบคุม และการเกิดพฤติกรรมแบบต่างๆ ของสมาชิกในกลุ่ม เป็นการมองว่า กิจกรรมคาราโอเกะที่สังเกตนั้นเกิดที่ใด มีสภาพแวดล้อมอย่างไร เช่น ในร้านอาหารระดับสูง ในห้องส่วนตัว ห้องโถงรวม ร้านข้าวต้ม หรือ ร้านอาหาร

การแบ่งระดับของสถานบริการคาราโอเกะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งประเภทของสถานบริการคาราโอเกะ เพื่อความสะดวกในการเก็บ และ แยกข้อมูล โดยอาศัยลักษณะของสถานที่ บริการและราคา เป็น 3 ประเภท ดังที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 ดังนี้

1. สถานบริการคาราโอเกะระดับล่าง
2. สถานบริการคาราโอเกะระดับกลาง
3. สถานบริการคาราโอเกะระดับสูง

ทั้งนี้การวิจัยสภาพทางสังคมนี้ก็คือองค์ประกอบทั้งหมดที่เกิดกิจกรรมคาราโอเกะขึ้น ซึ่งผู้วิจัยใช้ในการเก็บข้อมูลและวิจัยการมีปฏิสัมพันธ์ต่างๆของกลุ่มที่ต้องการสังเกต ในการเก็บข้อมูลนั้นต้องดูลักษณะต่างๆที่ประกอบกันขึ้นมาเป็นฉากที่เกิดขึ้น ตลอดจนความหมายทางสัญลักษณ์ต่างๆที่แฝงอยู่ในการจัดรูปแบบ สภาพแวดล้อม เช่น การตกแต่งของห้องคาราโอเกะ ลักษณะสถานที่ ผู้คนอื่นๆที่มาเที่ยวที่นี่ เสื้อผ้าของผู้มาร่วม อุปกรณ์ที่ใช้ในการร้องเพลงคาราโอเกะ เช่น เครื่องเล่นเลเซอร์ดิสก์ หรือ วิดีโอ ขนาดของจอภาพ ระบบในการเลือกและสั่งเพลง รวมทั้งเพลง จำนวนและประเภทของเพลงที่มีให้เลือก สิ่งเหล่านี้เป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการวิจัย โดยเฉพาะ จาก อุปกรณ์ที่ใช้ และเสื้อผ้านั้นเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าผู้มาร่วมกิจกรรมนั้นมีสไตล์รสนิยม ชนชั้นทางสังคมอย่างไร หรือมีการผสมผสานระหว่างองค์ประกอบเหล่านี้ได้อย่างไร และเป็นการบ่งชี้ว่าสถานบริการคาราโอเกะแต่ละที่นั้นอยู่ในระดับใด

โดยสรุป วิธีการสังเกตการณ์ดังกล่าวไปแล้วนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อการหาข้อมูลที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง โดยเฉพาะในเรื่องของพฤติกรรมคาราโอเกะและยังช่วยในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์อีกระดับหนึ่ง เช่น ผู้ให้ข้อมูลอาจจะให้สัมภาษณ์ว่าไม่ชอบการร้องเพลงในสถานบริการคาราโอเกะ แต่ในการสังเกตอาจพบว่าเขามีส่วนในการร้องเพลงอย่างมาก เป็นต้น

แต่ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยยังต้องอาศัยวิธีการอื่นอีกเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพราะการสังเกตการณ์ยังมีลักษณะบางประการที่ไม่สามารถหาคำตอบในประเด็นที่ต้องการวิจัยได้ทั้งหมด เช่น ประเด็นเรื่องความคาดหวังและวัตถุประสงค์ในการร่วมกิจกรรม ลักษณะกิจกรรมนั้นหนาากอื่น ๆ ในยามว่าง ความสัมพันธ์ระหว่างกันของสมาชิกกลุ่ม พฤติกรรมที่เกิดขึ้นก่อนและหลังกิจกรรมคาราโอเกะ ลักษณะของการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกมีรายละเอียดดังนี้

2. การสัมภาษณ์ (Interview Technique)

นอกเหนือจากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมนั้นผู้วิจัยใช้ "การสัมภาษณ์" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการหาคำตอบของการวิจัยเชิงคุณภาพ การสัมภาษณ์มีหลายแบบซึ่งมีลักษณะวิธีการการตีความที่แตกต่างกันในรายละเอียด เช่น In-depth interview, unstructured, semi-unstructured, intensive, collaborative และ ethnographic ซึ่งการวิจัยเชิงคุณภาพนั้นมักใช้การสัมภาษณ์ในการทำความเข้าใจถึงมุมมองของผู้ถูกสัมภาษณ์เพื่อเป็นการถ่ายทอดประสบการณ์ต่างๆ รวบรวมข้อมูลข่าวสาร เพื่อเก็บข้อมูล และรายละเอียดของเหตุการณ์ต่างๆหรือสถานที่ต่างๆที่ไม่สามารถเข้าไปสังเกตได้และเพื่อเข้าใจถึงความสัมพันธ์แบบต่างๆที่มีความละเอียดอ่อน การกระทำและการปฏิบัติที่สื่อสารได้

ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ในการทำความเข้าใจถึงมุมมองของผู้ถูกสัมภาษณ์เพื่อเป็นการถ่ายทอดประสบการณ์ต่างๆ รวบรวมข้อมูลข่าวสาร เพื่อเก็บข้อมูล และรายละเอียดของเหตุการณ์ต่างๆหรือสถานที่ต่างๆที่ไม่สามารถเข้าไปสังเกตได้และเพื่อเข้าใจถึงความสัมพันธ์แบบต่างๆที่มีความละเอียดอ่อนเป็นวิธีการศึกษาค้นคว้า โดยมีรูปแบบของการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้ถามและผู้ตอบคำถาม ภายใต้กฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูล เป็นการสนทนาอย่างมีจุดมุ่งหมายเป็นหลัก ลักษณะสำคัญของการ

สัมภาษณ์ก็คือ มีความยืดหยุ่น ผู้สัมภาษณ์มีโอกาสอธิบาย หรือซักคำถามเพิ่มเติมติดต่อกันได้ เพื่อให้ผู้ตอบได้เข้าใจจุดประสงค์ของผู้ถาม โดยที่สามารถปรับเปลี่ยนสถานการณ์เมื่อผู้ถูกสัมภาษณ์เริ่มตอบไม่ตรงคำถาม นอกจากนี้ในขณะที่สัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ก็สามารถสังเกตพฤติกรรมต่างๆของผู้ตอบได้ ไม่ว่าจะเป็น สีหน้าท่าทาง ความรู้สึกและปฏิกิริยาที่ซ่อนเร้นไว้ในใจที่แสดงออกมาขณะสัมภาษณ์ (Marshall, 1994)

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังใช้การสัมภาษณ์ในการหาข้อมูลบางประการและเพื่อทำความเข้าใจต่อมุมมองของผู้ให้สัมภาษณ์โดยที่ลักษณะของคำตอบที่ได้จะต้องเป็นลักษณะมุมมองที่ผู้ให้สัมภาษณ์มองประเด็นที่ผู้สัมภาษณ์ถาม ไม่ใช่เป็นการมองว่าผู้สัมภาษณ์นั้นคิดว่อย่างไร ด้วยมุมมองของตัวเอง (Marshall, 1994)

ลักษณะของการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเป็นวิธีการที่มักจะใช้ควบคู่ไปกับวิธีการวิจัยแบบการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ซึ่งได้แก่การวิจัยที่ต้องการข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมของกลุ่มชนอย่างละเอียด และข้อมูลดังกล่าวก็ไม่เคยมีผู้รวบรวมมาก่อน ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จึงถูกนำมาวิเคราะห์ เพื่อให้มองเห็นภาพและเข้าใจปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกมีข้อดีคือ สามารถทำการเจาะลึกข้อมูลไปได้เรื่อยๆ ทำให้เกิดความเข้าใจในสิ่งที่ผู้สัมภาษณ์ต้องการค้นหามากและผู้ถูกสัมภาษณ์เองก็จะมีอาการกลัว หรือ ประหม่าน้อยกว่าการถูกสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ

ดังนั้นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ จึงเป็นการสัมภาษณ์แบบผู้สัมภาษณ์มีจุดสนใจอยู่แล้ว พยายามเบนความสนใจของผู้ถูกสัมภาษณ์ไปที่ประเด็นที่ตนสนใจ โดยเลือกเอาแต่ประเด็นที่ตนต้องการ เมื่อเห็นว่าผู้ถูกสัมภาษณ์พูดนอกเรื่องหรือ นอกเหนือไปจากจุดที่สนใจก็จะพยายามโยนเข้าสู่ประเด็นที่ต้องการสัมภาษณ์

โดยสรุปการวิจัยครั้งนี้อาศัยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เนื่องจากระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพนั้นเหมาะแก่การใช้ในการวิจัยเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสถานที่จริงๆ และยังเป็นวิธีการที่เหมาะสมแก่การวิจัยมนุษย์ในแง่มุมต่างๆ เช่น ทศนคติ การมองตนเองความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ด้วยกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่วิจัยในครั้งนี้ คือกลุ่มผู้ใช้คาราโอเกะในเขต

กรุงเทพมหานคร และบริเวณทล ผู้วิจัยอาศัยวิธีการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ควบคู่กับการ สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญอย่างไม่เป็นทางการ ตามประเด็นที่วางไว้ 6 ประเด็น ซึ่งตัวอย่างคำ ถามสัมภาษณ์ได้ในภาคผนวก ก. เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของพฤติกรรม การใช้ความ หมายในการสื่อสาร และความสำคัญของคาราโอเกะที่มีต่อกลุ่มที่ต้องการวิจัย

สำหรับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยทั้ง 3 กลุ่มนี้มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ และมีรูปแบบการใช้ชีวิตที่แตกต่างกัน คือ กลุ่มตัวอย่างกลุ่มแรกเป็นกลุ่มวัยเดียวกันมีการศึกษาระดับสูง บางคนเริ่มทำงาน ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยเดียวกัน เหตุผล เบื้องต้นในการมาคาราโอเกะคือการมารวมพบปะสังสรรค์ในกลุ่มในแต่ละเดือน สมาชิกส่วนใหญ่เป็นคนที่ทำงานในระยะเริ่มต้น เพิ่งจบการศึกษาไม่นานนัก มีอายุเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มตัวอย่าง ที่ 2 ประกอบด้วยสมาชิกที่ทำงานหลากหลาย เช่น ครีเอทีฟ จัดรายการวิทยุ ทำโปรดักชั่นเฮ้าส์ บางคนกำลังหางานทำ มีรายได้เฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ 3 และมักพบปะสังสรรค์กันในช่วง ดันเดือน

กลุ่มตัวอย่างที่ 2 เป็นกลุ่มวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัย เอกชน ยังมีความสนิทสนมในกลุ่มไม่นานนัก แต่ในขณะที่เก็บข้อมูลสมาชิกในกลุ่มกำลังสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันอยู่ จึงมีการแสดงลักษณะต่างๆ เพื่อให้เกิดการยอมรับภายในกลุ่ม เช่น การแต่งกาย กลุ่มนิยมแต่งกายตามสมัยนิยม การฟังเพลงก็เช่นเดียวกันเพลงที่กลุ่มนิยมมักจะเป็นเพลงประเภทนักร้องวัยรุ่นที่มีหน้าตาดี และมีทำนองสนุกสนาน

กลุ่มตัวอย่างที่ 3 เป็นกลุ่มวัยรุ่นฐานะทางการเงินปานกลาง ค่อนข้างต่ำ สมาชิกส่วนใหญ่ของกลุ่มมีพื้นเพมาจากต่างจังหวัด โดยมากได้รับการศึกษาน้อย หรือ จบสายอาชีพ ประกอบอาชีพที่ต้องใช้แรงงาน และ ความชำนาญ เช่น ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ช่างไฟฟ้า คนขับรถ คนขับมอเตอร์ไซด์ส่งเอกสาร

การจำแนกข้อมูล

เมื่อเก็บข้อมูลได้เรียบร้อยแล้วผู้วิจัยจะทำการแบ่งข้อมูลออกตามลักษณะของข้อมูล 2 ประเภท เพื่อความสะดวกในการทำความเข้าใจ

1. ลักษณะข้อมูลด้านพฤติกรรมการใช้สื่อ ได้แก่ ลักษณะพฤติกรรมต่างๆของผู้ให้ข้อมูลซึ่งโดยมากแล้วข้อมูลในส่วนนี้จะได้จากการสังเกตแบ่งเป็น
 - 1.1 ลักษณะพฤติกรรมที่เกิดขึ้นก่อนการใช้สื่อคาราโอเกะ ได้แก่ พฤติกรรมทั้งหมดที่รวบรวมได้ก่อนการร่วมกิจกรรมคาราโอเกะ
 - 1.2 ลักษณะพฤติกรรมที่เกิดขึ้นขณะใช้สื่อคาราโอเกะ ได้แก่ พฤติกรรมทั้งหมดที่เกิดขึ้นในสถานบริการคาราโอเกะตั้งแต่เริ่มต้นกิจกรรมจนจบกิจกรรม
 - 1.3 ลักษณะพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายหลังการใช้สื่อคาราโอเกะ ได้แก่ พฤติกรรมทั้งหมดที่เกิดขึ้นภายหลังกิจกรรมคาราโอเกะจบลงจนกระทั่งแยกย้ายกันกลับ
2. ลักษณะอัตลักษณ์ที่มีความสัมพันธ์กับสื่อคาราโอเกะ ได้แก่ ลักษณะของผู้ให้ข้อมูลที่วิจัยและอัตลักษณ์ที่พบในการวิจัยครั้งนี้ ข้อมูลในส่วนนี้โดยมากได้จากการสัมภาษณ์
 - 2.1 ลักษณะของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ ข้อมูลทางประชากรศาสตร์ ลักษณะเบื้องต้นของกลุ่ม ผู้นำความคิดเห็นของกลุ่ม และ สถานบริการคาราโอเกะที่กลุ่มนิยมไป
 - 2.2 ลักษณะอัตลักษณ์ที่ปรากฏเด่นชัดจากการใช้สื่อคาราโอเกะ ได้แก่ อัตลักษณ์ที่ปรากฏเด่นชัดจากการวิจัยครั้งนี้
 - 2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มวัยรุ่นที่วิจัยและอัตลักษณ์ที่ปรากฏจากการใช้สื่อคาราโอเกะ ได้แก่ การนำเอาลักษณะอัตลักษณ์ที่ปรากฏมาเปรียบเทียบกับความสัมพันธ์กับลักษณะของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

การนำเสนอข้อมูล

จากข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกนั้น ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการบรรยาย ลักษณะที่พบทั้งหมด โดยแบ่งลักษณะข้อมูลที่พบเป็น 3 ส่วนซึ่งรายละเอียดทั้งหมดจะปรากฏอยู่ในบทที่ 4

การวิเคราะห์และตีความข้อมูล

ภายหลังจากการนำเสนอข้อมูลแล้วผู้วิจัยนำข้อมูลของแต่ละกลุ่มมาพิจารณาเพื่อวิเคราะห์และตีความโดยการแบ่งข้อมูลในการวิเคราะห์และตีความออกเป็น 2 ประเด็นเพื่อการตรวจสอบว่าได้ตอบตามปัญหำการวิจัยในบทที่ 1 ครบถ้วนหรือไม่ ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 พฤติกรรมการใช้สื่อคาราโอเกะ

ในส่วนนี้จะเป็นการตอบปัญหำการวิจัยข้อแรกว่า "พฤติกรรมการใช้สื่อคาราโอเกะของกลุ่มวัยรุ่นเป็นอย่างไร" ได้แก่การวิเคราะห์และตีความข้อมูลในส่วนของพฤติกรรมการใช้สื่อคาราโอเกะของผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด ในส่วนของพฤติกรรมนี้เป็นการนำข้อมูลที่พบของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมาสรุปและอธิบายโดยการหาความหมายของพฤติกรรมต่างๆในการใช้สื่อคาราโอเกะ ซึ่งผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนของพฤติกรรมการใช้สื่อคาราโอเกะออกเป็น 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนพฤติกรรมที่เกิดก่อนการใช้สื่อคาราโอเกะ ขั้นตอนพฤติกรรมการใช้สื่อคาราโอเกะ และขั้นตอนพฤติกรรมภายหลังการใช้สื่อคาราโอเกะ

ส่วนที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมคาราโอเกะและอัตลักษณ์ของวัยรุ่นที่ปรากฏเด่นชัดในการวิจัย

เป็นการตอบปัญหำการวิจัยในข้อ 2 คือ "พฤติกรรมการใช้สื่อคาราโอเกะของกลุ่มวัยรุ่นนั้นมีความสัมพันธ์กับอัตลักษณ์ของเขาในแง่ของการรักษา ตอกย้ำ หรือ การเปลี่ยนแปลงอย่างไร" ซึ่งในส่วนนี้ผู้วิจัยได้แบ่งการตีความและการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกได้แก่ การวิเคราะห์และตีความอัตลักษณ์ในด้านต่างๆที่ปรากฏเด่นชัดจากการเก็บข้อมูลในครั้งนี้จากการทำวิจัยเบื้องต้นก่อนเก็บข้อมูลจริงผู้วิจัยพบว่าอัตลักษณ์ที่เห็นเด่นชัดจากการใช้สื่อคาราโอเกะของกลุ่มที่วิจัยนั้นมี 3 ลักษณะ คือ อัตลักษณ์ด้านภูมิลำเนา อัตลักษณ์ด้านชนชั้นทางสังคมและฐานะทางเศรษฐกิจ และอัตลักษณ์ด้านเพศ ดังนั้นผู้วิจัยจึงหยิบยกเอาอัตลักษณ์ทั้ง 3 ประเด็นมาใช้ในการตีความในส่วนของอัตลักษณ์ในครั้งนี้ ส่วนที่ 2 กล่าวถึงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้สื่อคาราโอเกะและอัตลักษณ์ของวัยรุ่น